

Wojewódzki Konkurs Przedmiotowy z Języka Polskiego dla uczniów gimnazjów województwa śląskiego w roku szkolnym 2012/2013

KOD UCZNIWA

--	--	--	--

Etap: rejonowy
Data: 9 stycznia 2013 r.
Czas pracy: 90 minut

Informacje dla ucznia

1. Na stronie tytułowej w wyznaczonym miejscu wpisz swój kod ustalony przez komisję.
2. Sprawdź, czy arkusz konkursowy zawiera 12 stron i 25 zadań.
3. Czytaj uważnie wszystkie teksty i zadania.
4. Rozwiązania zapisuj długopisem lub piórem. Nie używaj korektora.
5. W zadaniu zamkniętym podane są cztery odpowiedzi: A, B, C, D. Wybierz tylko jedną odpowiedź i zaznacz ją znakiem „X” bezpośrednio na arkuszu.
6. Staraj się nie popełniać błędów przy zaznaczaniu odpowiedzi, ale jeśli się pomylisz, błędne zaznaczenie otocz kółkiem ⊗ i zaznacz inną odpowiedź znakiem „X”.
7. Rozwiązania zadań otwartych zapisz czytelnie w wyznaczonych miejscach. Pomyłki przekreślaj.
8. Przygotowując odpowiedzi na pytania, możesz skorzystać z miejsc opatrzonych napisem *Brudnopis*. Zapisy w brudnopisie nie będą sprawdzane i oceniane.

Liczba punktów możliwych do uzyskania: 60
Liczba punktów umożliwiająca kwalifikację do kolejnego etapu: 50

Nr zadania	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.	16.	17.	18.	19.	20.	21.	22.	23.	24.	25.	Razem
Liczba punktów możliwych do zdobycia	1	1	1	5	1	1	1	1	1	1	1	3	1	1	4	6	1	4	1	4	1	2	1	1	15	60
Liczba punktów uzyskanych przez uczestnika konkursu																										

Podpisy przewodniczącego i członków komisji:

1. Przewodniczący -	5. Członek - .....
2. Członek -	6. Członek - .....
3. Członek -	7. Członek - .....
4. Członek -	8. Członek - .....

Tekst I

Klasyka dla każdego

Książka z pogranicza literatury faktu pióra wybitnego współczesnego reportażysty (...) to nie tylko pasjonujący reportaż, ale też współczesna alegoria władzy totalitarnej. Spisane przez europejskiego dziennikarza relacje dworzan tworzą opowieść o cesarzu Hajle Sellasje, który przez 44 lata sprawował w Etiopii rządy absolutne aż do zamachu i detronizacji w r. 1974. Poznajemy życie dworu, intrygi, walkę o wpływy, niesłychany przepych i nędzę kraju, a także obraz wynaturzenia władzy, mitu cesarza, który wierzył, że państwo jest jego dziełem. Książka, będąc dokumentem autentycznych wydarzeń, ukazuje sugestywne filmowe obrazy barwnych scen i postaci.

Ryszard Kapuściński, *Cesarz*, Wydawnictwo Literackie, Kraków 1994, ISBN 83-08-02549-8, rec. na okładce.

Zadania od 1. do 6. odnoszą się do I fragmentu *Cesarza* Ryszarda Kapuścińskiego.

Zadanie 1. (1 pkt)

Recenzję na okładce książki *Cesarz* Ryszarda Kapuścińskiego poprzedza nagłówek *Klasyka dla każdego* oznaczający, że książka ta należy do dzieł literackich, które

- A) powstały współcześnie.
- B) powstały w okresie klasycyzmu.
- C) są uważane za podstawowe i najcenniejsze w literaturze.
- D) są stworzone przez współczesnych pisarzy, którzy uzyskali prestiżowe nagrody literackie.

Zadanie 2. (1 pkt)

Literatura faktu to utwory

- A) które przedstawiają sceny i postaci w filmowy sposób.
- B) narracyjne, których celem jest opis autentycznych wydarzeń.
- C) których celem jest stworzenie wrażenia, że opisane wydarzenia są prawdziwe.
- D) reprezentujące różne rodzaje i gatunki literackie, których treść dotyczy historii.

Zadanie 3. (1 pkt)

W poniższej definicji reportażu znajduje się nieprawdziwa informacja. Podaj numer zdania, które ją zawiera.

- (1) Reportaż to gatunek publicystyczno-literacki. (2) Obejmuje on utwory o charakterze sprawozdań z wydarzeń. (3) Autor jest bezpośrednim uczestnikiem tych wydarzeń lub ich świadkiem. (4) Na pograniczu literatury pięknej znajdują się odmiany reportażu, które łączą materiał autentyczny z fikcją fabularną, charakterystykami psychologicznymi bohaterów i rozwiniętym komentarzem narratora. (5) Równocześnie każdy tekst dotyczący tematyki historycznej można nazwać reportażem.

Nieprawdziwa informacja znajduje się w zdaniu numer .....

Zadanie 4. (5 pkt)

Oceń prawdziwość podanych informacji, wpisując znak X w kolumnach *Prawda* lub *Falsz*.

Lp.	Władzę totalitarną w państwie cechują:	Prawda	Falsz
1.	brak państwowej cenzury		
2.	demokracja w życiu politycznym i społecznym		
3.	dopuszczona działalność opozycji		
4.	rozbudowana działalność tajnych służb, policji		
5.	stała kontrola ze strony władzy		

Zadanie 5. (1 pkt)

Tekst I zawiera informację, że „Cesarz ” to nie tylko pasjonujący reportaż, ale też współczesna alegoria władzy totalitarnej. Wyjaśnij sens sformułowania: współczesna alegoria władzy totalitarnej w kontekście utworu Kapuścińskiego.

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 6. (1 pkt)

Detronizacja oznacza .....

Zadania od 7. do 15. odnoszą się do II fragmentu *Cesarza Ryszarda Kapuścińskiego*.

Tekst II

I oto, łaskawco, z prowincji Godzam dochodzą meldunki, że chłopci warcholą, burzą się, kwestorom czaszki łupią, wieszają policjantów, gonią notabli, palą dwory, niszczą zbiory. (...) Im dłużej widać, pokora, zmilczenie, ciężarów znoszenie, tym większa potem niezyczliwość i okrucieństwo. (...) Szczęśliwie, że ta prowincja daleko położona, więc można było ją odciąć, wojskiem otoczyć, ogień otworzyć, rebelie wykrwawić. Ale nim to nastąpiło, wielki strach czuło się w pałacu, boć nigdy nie wiadomo, jak daleko rozleje się taki wrzątek (...).

Czcigodny pan łajał urzędników, którzy nie pojmowali jednej prostej zasady – zasady drugiego worka. Lud bowiem nigdy nie burzy się z tego powodu, że dźwiga ciężki wór, nigdy nie burzy się z powodu wyzysku, ponieważ nie zna on życia bez wyzysku, nie wie, że ono istnieje, a jakże można pożądać czegoś, czego nie ma w naszym wyobrażeniu? Lud wzburzy się dopiero wtedy, kiedy nagle, jednym ruchem ktoś spróbuje wrzucić mu na plecy drugi wór. Chłop wtedy nie wytrzyma, padnie twarzą w błoto, ale zerwie się i chwyci siekierę. I to, łaskawco, chwyci siekierę nie dlatego, żeby żadna siła nie mogła dźwignąć owego wora, nie, on by go dźwignął! Chłop zerwie się, ponieważ odczuwa to tak, że chcąc nagle i jakby cichaczem wrzucić mu drugi wór na plecy, próbowałeś go oszukać, potraktowałeś go jak bezmyślne zwierzę, podeptałeś resztkę jego zdeptanej godności, biorąc go za dumia, który nic nie widzi, nie czuje, nie rozumie. Człowiek chwytą za siekierę nie w obronie własnej kieszeni, tylko swojego człowieczeństwa, tak, łaskawco, i dlatego nasz pan skarcił urzędników, którzy dla własnej wygody i próżności, miast po trochu, małymi mieszkami ciężarów dokładać, od razu, wyniośle spróbowali rzucić na plecy cały wór.

Ryszard Kapuściński, *Cesarz*, Wydawnictwo Literackie, Kraków 1994, ISBN 83-08-02549-8, s. 89-90.

Zadanie 7. (1 pkt)

Wyliczenie zastosowane w pierwszym akapicie ma na celu

.....

Zadanie 8. (1 pkt)

Szczęśliwie, że ta prowincja daleko położona – określ, dla kogo szczęśliwie?

.....

Zadanie 9. (1 pkt)

Wyjaśnij przyczynę strachu, jaki odczuwano w pałacu.

.....

Zadanie 10. (1 pkt)

Podaj synonim do czasownika *lajać*.

.....

Zadanie 11. (1 pkt)

W kontekście przytoczonego fragmentu *Cesarza* wyjaśnij przerośny sens sformułowania *zasada drugiego worka*.

.....

.....

Zadanie 12. (3 pkt)

Wyjaśnij przerośne znaczenie określeń użytych w zdaniu: *Człowiek chwyta za siekiere nie w obronie własnej kieszeni, tylko swojego człowieczeństwa*.

a) chwytać za siekiere

.....

b) obrona własnej kieszeni

.....

c) obrona swojego człowieczeństwa

.....

Zadanie 13. (1 pkt)

Wyjaśnij, w jakim celu autor wykorzystał powtórzenie *podeptałeś resztkę jego zdeptanej godności*.

.....

.....

Zadanie 14. (1 pkt)

Wyjaśnij, jak, według cesarza, powinni postępować urzędnicy wobec chłopów?

.....

.....

Zadanie 15. (4 pkt)

Stanisław Jerzy Lec napisał: *Nie wiem, kto jest praworządny, ja jestem prawożądny.*

Stanisław Jerzy Lec, *Myśli nieuczesane*, Wydawnictwo Literackie, Kraków 1974, s.16.

Biorąc pod uwagę ortograficzny zapis słów *praworządny* i *prawożądny*, podaj czasowniki, które są podstawą ich utworzenia.

praworządny

a) Czasownik: .....

b) Praworządny to człowiek, który .....

prawożądny

c) Czasownik: .....

d) Prawożądny to człowiek, który .....

Zadania od 16. do 20. odnoszą się do opowiadań Sławomira Mrożka, wskazanych w wymaganiach konkursowych. Przypomnij sobie opowiadania Sławomira Mrożka pt. *Wesele w Atomicach*, *Słoń*, *Lolo* i odpowiedz na poniższe pytania.

Zadanie 16. (6 pkt)

Oceń, wpisując znak X, które zdania dotyczące interpretacji opowiadań Sławomira Mrożka zawierają prawdę, a które fałsz.

Lp.	Informacja	Prawda	Falsz
1.	<i>Wesele w Atomicach</i> łączy elementy świata realnego i fantastycznego.		
2.	Opowiadania Mrożka <i>Słoń</i> , <i>Wesele w Atomicach</i> łączą komizm i tragizm.		
3.	W <i>Słoniu</i> z lenistwem kierownika ogrodu zoologicznego kontrastuje ambicja i pracowitość woźnych.		
4.	Opis świata przedstawionego w <i>Słoniu</i> zawiera aluzje do czasów polskiego socjalizmu.		
5.	We wsi Atomicy (w opowiadaniu <i>Wesele w Atomicach</i>) rozwój nauki i techniki nie był wysoki.		
6.	Lolo, ze względu na to, że nie przystosował się do panujących warunków, nie posiadał wysokiego prestiżu społecznego i nie potrafił zaspokoić swoich życiowych potrzeb.		

Zadanie 17. (1 pkt)

Absurd w literaturze to

- A) każde połączenie elementów tragicznych i komicznych.
- B) ukazywanie w tekstach literackich fantastyki, elementów grozy.
- C) krytyczne ustosunkowanie się wobec każdej opisanej sytuacji itp.
- D) opis zachowań bohaterów, sytuacji sprzecznych z prawami logiki.

Zadanie 18. (4 pkt)

Wykorzystując znajomość fabuły opowiadania *Lolo*, określ dwie uniwersalne prawdy o świecie, które ujawnia autor, do każdej z nich podaj przykład z treści utworu.

- a) .....
- .....
- .....
- .....
- .....
- .....
- b) .....
- .....
- .....
- .....
- .....
- .....

Zadanie 19. (1 pkt)

Zapisz poniższe zdanie, zamieniając mowę niezależną na zależną.
„Ja i cała załoga” – pisał – „zdajemy sobie sprawę, że słoń jest wielkim ciężarem na barkach polskiego górnika i hutnika”.

.....

.....

.....

Zadanie 20. (4 pkt)

W jaki sposób autor *Słoń* osiąga efekt komizmu w poniższym fragmencie tekstu? Potwierdź sposób osiągnięcia komizmu odpowiadającym mu cytatem.

„Ja i cała załoga” – pisał – „zdajemy sobie sprawę, że słoń jest wielkim ciężarem na barkach polskiego górnika i hutnika. Pragnąc obniżyć koszty własne, proponuję zastąpić słońca wymienionego w odnośnym piśmie – słońcem własnym. Możemy wykonać słońca z gumy, w odpowiedniej wielkości, napęczyć go powietrzem i wstawić za ogrodzenie. Starannie pomalowany, nie będzie się odróżniał od prawdziwego, nawet przy bliższych oględzinach. (...) Proszę zwrócić uwagę, że zarówno inicjatywa, jak i opracowanie projektu jest moim skromnym wkładem we wspólną pracę i walkę. Pozostają uniżenie” – i podpis.

Sławomir Mrozek, *Słoń* (W:) Sławomir Mrozek, Wybór dramatów i opowiadań, Wydawnictwo Literackie, Kraków 1975, s. 240-241.

Lp.	Sposób osiągnięcia komizmu	Cytat potwierdzający wskazany komizm
1.	....	....
2.	....	....

Zadania od 21. do 24. odnoszą się do *Utopii* Wisławy Szymborskiej

Szymborska Wisława *Utopia*

Wyspa, na której wszystko się wyjaśnia.

Tu można stanąć na gruncie dowodów.

Nie ma dróg innych oprócz drogi dojścia.

Krzaki aż uginają się od odpowiedzi.

Rośnie tu drzewo Słusznego Domysłu
o rozwikłanych wiecznie gałęziach.

Olśniewająco proste drzewo Zrozumienia
przy źródle, co się zwie Ach Więc To Tak.

Im dalej w las, tym szerzej się otwiera
Dolina Oczywistości.

Jeśli jakieś zwątpienie, to wiatr je rozwiewa.

Echo bez wywołania głos zabiera
i wyjaśnia ochoczo tajemnice światów.

W prawo jaskinia, w której leży sens.

W lewo jezioro Głębokiego Przekonania.
Z dna odrywa się prawda i lekko na wierzch wypływa.

Góruje nad doliną Pewność Niewzruszona.
Ze szczytu jej roztacza się Istota Rzeczy.

Mimo powabów wyspa jest bezludna,
a widoczne po brzegach drobne ślady stóp
bez wyjątku zwrócone są w kierunku morza.

Jak gdyby tylko odchodzono stąd
i bezpowrotnie zanurzano się w topieli.

W życiu nie do pojęcia.

Wisława Szymborska, *Utopia* (W:) Wisława Szymborska, Wiersze wybrane, Wydawnictwo a5, Kraków 2010,
ISBN 978-83-61298-26-7, s. 238.

Zadanie 21. (1 pkt)

W kontekście całego wiersza Wisławy Szymborskiej wyjaśnij sens tytułu *Utopia*.

.....

.....

.....

.....

Zadanie 22. (2 pkt)

Biorąc pod uwagę sytuację człowieka na wyspie i poza nią, wyjaśnij sens przytoczonych określeń.

a) *Dolina Oczywistości*

.....

.....

b) *życie nie do pojęcia*

.....

.....

Zadanie 23. (1 pkt)

Zacytuj z wiersza sformułowanie, które świadczy o tym, że nie są wprost wyjaśnione powody, dla których człowiek opuścił wyspę.

.....

Zadanie 24. (1 pkt)

Określ przyczynę, dla której człowiek pragnie uciec z wyspy.

.....

.....

.....

Zadanie 25. (15 pkt)

Napisz rozprawkę, przedstawiając sytuacje, w których człowiek, mimo niesprzyjających warunków życia, walczy o ocalenie swojego człowieczeństwa. Oceń te sytuacje i wybory bohaterów, odwołując się do dwóch przykładów z literatury .

Objętość Twojej pracy: 1 – 1,5 strony.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

A series of horizontal dotted lines spanning the width of the page, intended for writing or drawing.

Brudnopis

Wojewódzki Konkurs Przedmiotowy z Języka Polskiego – II etap
dla uczniów gimnazjów woj. śląskiego
w roku szkolnym 2012/2013

Lp.	Model odpowiedzi	Schemat punktowania zadań																								
	Uczeń otrzymuje punkt(y) za																									
1.	wskazanie odpowiedzi C.	0-1																								
2.	wskazanie odpowiedzi B.	0-1																								
3.	... w zdaniu numer 5.	0-1																								
4.	poprawną ocenę prawdziwości podanych informacji.	0-1-2-3-4-5																								
	<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th style="text-align: center;">Lp.</th> <th style="text-align: center;">Władzę totalitarną w państwie cechują:</th> <th style="text-align: center;">Prawda</th> <th style="text-align: center;">Falsz</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1.</td> <td>brak państwowej cenzury</td> <td></td> <td style="text-align: center;">x</td> </tr> <tr> <td>2.</td> <td>demokracja w życiu politycznym i społecznym</td> <td></td> <td style="text-align: center;">x</td> </tr> <tr> <td>3.</td> <td>dopuszczona działalność opozycji</td> <td></td> <td style="text-align: center;">x</td> </tr> <tr> <td>4.</td> <td>rozbudowana działalność tajnych służb, policji</td> <td style="text-align: center;">x</td> <td></td> </tr> <tr> <td>5.</td> <td>stała kontrola ze strony władzy</td> <td style="text-align: center;">x</td> <td></td> </tr> </tbody> </table>	Lp.	Władzę totalitarną w państwie cechują:	Prawda	Falsz	1.	brak państwowej cenzury		x	2.	demokracja w życiu politycznym i społecznym		x	3.	dopuszczona działalność opozycji		x	4.	rozbudowana działalność tajnych służb, policji	x		5.	stała kontrola ze strony władzy	x		1 pkt za każde poprawne uzupełnienie tabeli
Lp.	Władzę totalitarną w państwie cechują:	Prawda	Falsz																							
1.	brak państwowej cenzury		x																							
2.	demokracja w życiu politycznym i społecznym		x																							
3.	dopuszczona działalność opozycji		x																							
4.	rozbudowana działalność tajnych służb, policji	x																								
5.	stała kontrola ze strony władzy	x																								
5.	poprawne wyjaśnienie znaczenia sformułowania: <i>współczesna alegoria władzy totalitarnej</i> . np. Pisarz, opisując zasady panujące na dworze cesarza, pokazuje, jak działają mechanizmy totalitaryzmu we współczesnym świecie.	0-1																								
6.	poprawne wyjaśnienie terminu <i>detronizacja</i> . ... pozbawienie tronu.	0-1																								
7.	poprawne określenie celu zastosowania wyliczenia. np. podkreślenie, zwrócenie szczególnej uwagi na groźbę występujących zjawisk życia społecznego (... na wybrane zjawiska życia społeczno-politycznego).	0-1																								
8.	odczytanie z kontekstu akapitu informacji zawartej w zdaniu. Szczęśliwie dla sprawującego władzę. np. Dopuszczalna odpowiedź metaforyczna: szczęśliwie dla pałacu.	0-1																								
9.	określenie przyczyny strachu. np. Przyczyna strachu: obawa przed utratą władzy.	0-1																								
10.	zastąpienie słowa <i>lajać</i> jego synonimem. besztać, strofować, ganić, karcić (kogoś za coś)	0-1																								
11.	wyjaśnienie metaforycznego znaczenia sformułowania <i>zasada drugiego worka</i> . np. W celu wyzysku obarczenie chłopą nowymi obowiązkami (nie jest konieczne dopowiedzenie: tak, aby się nie zorientował).	0-1																								
12.	wyjaśnienie metaforycznych określeń użytych w zdaniu: <i>Człowiek chwyta za siekiere nie w obronie własnej kieszeni, tylko swojego człowieczeństwa</i> . a) chwytać za siekiere – podejmować walkę, stawać do walki, bronić się b) obrona własnej kieszeni – obrona swojego materialnego dorobku, stanu posiadania c) obrona swojego człowieczeństwa – obrona swojej godności, poszanowania siebie	0-1-2-3 Punkty cząstkowe: 1 pkt za a) 1 pkt za b) 1 pkt za c)																								
13.	podanie celu użycia wskazanego powtórzenia. np. Służy podkreśleniu opisanej sytuacji (wyolbrzymieniu, hiperbolizacji, zwróceniu uwagi), uwrażliwieniu na los chłopą.	0-1																								
14.	poprawne zrozumienie informacji z tekstu. np. Cesarz oczekuje od urzędników, aby stopniowo dokładali chłopu obowiązków (stopniowali wyzysk).	0-1																								
15.	podanie czasowników i wyjaśnienie znaczenia słów na podstawie ich	0-1-2-3-4																								

	<p>ortograficznego zapisu.</p> <p>a) rządzić (nie musi być bezokolicznik, może być np. rządzi)</p> <p>b) Praworządny to człowiek, który rządzi, kierując się prawem.</p> <p>c) żądać (nie musi być bezokolicznik, może być np. żąda)</p> <p>d) Prawoządny to człowiek, który żąda przestrzegania prawa.</p>																													
16.	<p>prawidłową ocenę, które zdania dotyczące interpretacji opowiadań Sławomira Mrożka zawierają prawdę, a które fałsz.</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>Lp.</th> <th>Informacja</th> <th>Prawda</th> <th>Falsz</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1.</td> <td><i>Wesele w Atomicach</i> łączy elementy świata realnego i fantastycznego.</td> <td>x</td> <td></td> </tr> <tr> <td>2.</td> <td>Opowiadania Mrożka <i>Słoń</i>, <i>Wesele w Atomicach</i> łączą komizm i tragizm.</td> <td>x</td> <td></td> </tr> <tr> <td>3.</td> <td>W <i>Słoniu</i> z lenistwem kierownika ogrodu zoologicznego kontrastuje ambicja i pracowitość woźnych.</td> <td></td> <td>x</td> </tr> <tr> <td>4.</td> <td>Opis świata przedstawionego w <i>Słoniu</i> zawiera aluzje do czasów polskiego socja lizmu.</td> <td>x</td> <td></td> </tr> <tr> <td>5.</td> <td>We wsi Atomice (w opowiadaniu <i>Wesele w Atomicach</i>) rozwój nauki i techniki nie był wysoki.</td> <td></td> <td>x</td> </tr> <tr> <td>6.</td> <td>Lolo, ze względu na to, że nie przystosował się do panujących warunków, nie posiadał wysokiego prestiżu społecznego i nie potrafił zaspokoić swoich życiowych potrzeb.</td> <td></td> <td>x</td> </tr> </tbody> </table>	Lp.	Informacja	Prawda	Falsz	1.	<i>Wesele w Atomicach</i> łączy elementy świata realnego i fantastycznego.	x		2.	Opowiadania Mrożka <i>Słoń</i> , <i>Wesele w Atomicach</i> łączą komizm i tragizm.	x		3.	W <i>Słoniu</i> z lenistwem kierownika ogrodu zoologicznego kontrastuje ambicja i pracowitość woźnych.		x	4.	Opis świata przedstawionego w <i>Słoniu</i> zawiera aluzje do czasów polskiego socja lizmu.	x		5.	We wsi Atomice (w opowiadaniu <i>Wesele w Atomicach</i>) rozwój nauki i techniki nie był wysoki.		x	6.	Lolo, ze względu na to, że nie przystosował się do panujących warunków, nie posiadał wysokiego prestiżu społecznego i nie potrafił zaspokoić swoich życiowych potrzeb.		x	<p>0-1-2-3-4-5-6</p> <p>1 pkt za każde poprawne uzupełnienie tabeli</p>
Lp.	Informacja	Prawda	Falsz																											
1.	<i>Wesele w Atomicach</i> łączy elementy świata realnego i fantastycznego.	x																												
2.	Opowiadania Mrożka <i>Słoń</i> , <i>Wesele w Atomicach</i> łączą komizm i tragizm.	x																												
3.	W <i>Słoniu</i> z lenistwem kierownika ogrodu zoologicznego kontrastuje ambicja i pracowitość woźnych.		x																											
4.	Opis świata przedstawionego w <i>Słoniu</i> zawiera aluzje do czasów polskiego socja lizmu.	x																												
5.	We wsi Atomice (w opowiadaniu <i>Wesele w Atomicach</i>) rozwój nauki i techniki nie był wysoki.		x																											
6.	Lolo, ze względu na to, że nie przystosował się do panujących warunków, nie posiadał wysokiego prestiżu społecznego i nie potrafił zaspokoić swoich życiowych potrzeb.		x																											
17.	wskazanie odpowiedzi D.	0-1																												
18.	<p>określenie dwóch uniwersalnych prawd o świecie i podanie do nich przykładów z treści utworu.</p> <p>np. Szczury znajdują się w klatce, która jest metaforą zniewolenia (uwięzienia).</p> <p>Naciskanie przez Lolo odpowiednich klawiszy za cenę zdobycia pożywienia (słoniny) jest metaforą całkowitego, bezkrytycznego podporządkowania się rządzącym za cenę osiągnięcia osobistych korzyści, przywilejów.</p>	<p>0-2-4</p> <p>Punkty częściowe: 2 pkt za pełną odpowiedź a) 2 pkt za pełną odpowiedź b)</p>																												
19.	<p>zapisanie podanego zadania w mowie zależnej.</p> <p>np. <i>Pisał, że on i cała załoga zdają sobie sprawę, że słoń jest wielkim ciężarem na barkach polskiego górnika i hutnika.</i></p>	0-1																												
20.	<p>opisanie/nazwanie dwóch sposobów służących osiągnięciu efektu komizmu, i potwierdzenie ich cytatem.</p> <p>np.</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>Lp.</th> <th>Sposób osiągnięcia komizmu</th> <th>Cytat potwierdzający wskazany komizm</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td></td> <td>zwroty typowe dla pism urzędowych nieprzystające do opisywanej sytuacji</td> <td>proponuję zastąpić słonia <u>wymienionego w odnośnym piśmie</u> - słoniem własnym. „Pozostają unizienie” - i podpis.</td> </tr> <tr> <td></td> <td>wykpienie stylu urzędowego, np. połączenie patosu (występowanie w imieniu</td> <td>„Ja i cała załoga” – pisał – „zdajemy sobie sprawę (...)”</td> </tr> </tbody> </table>	Lp.	Sposób osiągnięcia komizmu	Cytat potwierdzający wskazany komizm		zwroty typowe dla pism urzędowych nieprzystające do opisywanej sytuacji	proponuję zastąpić słonia <u>wymienionego w odnośnym piśmie</u> - słoniem własnym. „Pozostają unizienie” - i podpis.		wykpienie stylu urzędowego, np. połączenie patosu (występowanie w imieniu	„Ja i cała załoga” – pisał – „zdajemy sobie sprawę (...)”	<p>0-2-4</p> <p>2 pkt za każde poprawne uzupełnienie obydwu pól tabeli w wersie</p>																			
Lp.	Sposób osiągnięcia komizmu	Cytat potwierdzający wskazany komizm																												
	zwroty typowe dla pism urzędowych nieprzystające do opisywanej sytuacji	proponuję zastąpić słonia <u>wymienionego w odnośnym piśmie</u> - słoniem własnym. „Pozostają unizienie” - i podpis.																												
	wykpienie stylu urzędowego, np. połączenie patosu (występowanie w imieniu	„Ja i cała załoga” – pisał – „zdajemy sobie sprawę (...)”																												

	całej załogi) z absurdalną propozycją		
	kontrast między poważnie zgłoszoną propozycją a jej humorystyczną treścią	Pragnąc obniżyć koszty własne, proponuję zastąpić słonia wymienionego w odnośnym piśmie – słoniem własnym.	
	wykorzystanie sloganów z przemówień okresu socjalizmu	Pragnąc <u>obniżyć koszty własne</u> , proponuję... zarówno inicjatywa, jak i opracowanie projektu jest moim <u>skromnym wkładem we wspólną pracę i walkę</u> . słoń jest <u>wielkim ciężarem na barkach polskiego górnika i hutnika</u> .	
	niezamierzona humorystyczna metaforyka	słoń jest <u>wielkim ciężarem na barkach polskiego górnika i hutnika</u>	
Nie przyznaje się punktu za cytat, jeśli nie został określony sposób osiągnięcia komizmu, który dotyczy tego cytatu.			
21.	wyjaśnienie znaczenia tytułu <i>Utopia</i> w kontekście sensu całego utworu. np. Utopia to z założenia miejsce idealizowane, w którym człowiek może czuć się szczęśliwy, może odnaleźć sens istnienia. Szymborska używa tego terminu w celu zdystansowania się wobec panujących na wyspie warunków, z których człowiek może korzystać. „Idealne” warunki są dla niego nieludzkie.		0-1
22.	poprawne odczytanie sytuacji człowieka na wyspie i poza nią, opisane za pomocą wskazanych metaforycznych określeń. np. a) <i>Dolina Oczywistości</i> jest metaforycznym określeniem życia, w którym wszystko można przewidzieć, nie ma żadnych tajemnic. b) <i>Życie nie do pojęcia</i> jest określeniem życia niepojętego, tajemniczego, zmiennego.		0-1-2 Punkty częstkowe: 1 pkt za a) 1 pkt za b)
23.	wskazanie <i>jak gdyby</i>		0-1
24.	podanie jednej przyczyny, dlaczego człowiek pragnie uciec z wyspy. np. Człowiek nie potrafi żyć w doskonałym, podporządkowanym rozumowi świecie. (Postawa racjonalna nie zapewnia mu szczęścia). Lub „Idealne” warunki życia są nieludzkie, są wbrew ludzkiej naturze, ponieważ życie człowieka jest niedoskonałe, nieprzewidywalne.		0-1
25.	Kryteria oceny wypracowania:		0-15
	1. Treść: a) Sformułowanie tezy bądź hipotezy b) przedstawienie sytuacji, w których człowiek, mimo niesprzyjających warunków życia, walczy o ocalenie swojego człowieczeństwa, dokonuje wyborów z tym związanych – pierwszy przykład c) ocena wyborów bohaterów (dotyczy pierwszego przykładu) d) omówienie sytuacji, w których człowiek, mimo niesprzyjających warunków życia, walczy o ocalenie swojego człowieczeństwa, dokonuje wyborów z tym związanych – drugi przykład e) ocena wyborów bohaterów (dotyczy drugiego przykładu) f) podsumowanie rozważań. Uczeń otrzymuje punkty za uwzględnienie w pracy powyższych elementów (1 pkt za jeden z sześciu wymienionych elementów).		0-6

	<p>2. Przestrzeganie graficznej segmentacji tekstu. Uczeń otrzymuje punkt, jeśli stosował graficzną segmentację tekstu (akapity, wyodrębnienie głównych części pracy).</p>	0-1
	<p>3. Pisanie tekstu spójnego pod względem logicznym i rzeczowym. Uczeń otrzymuje punkt, jeśli napisał tekst spójny pod względem logicznym i rzeczowym.</p>	0-1
	<p>4. Przestrzeganie poprawności językowej. 0-3 bł. – 3 pkt 4 bł. – 2 pkt 5 bł. – 1 pkt 6 bł. – 0 pkt</p>	0-1-2-3
	<p>5. Dostosowanie stylu wypowiedzi do sytuacji komunikacyjnej. Uczeń otrzymuje punkt, jeśli konsekwentnie posługiwał się stylem charakterystycznym dla wywołu argumentacyjnego.</p>	0-1
	<p>6. Przestrzeganie zasad ortografii. 0 bł. – 2 pkt 1 bł. – 1 pkt 2 bł. – 0 pkt</p>	0-1-2
	<p>7. Przestrzeganie zasad interpunkcji. Dopuszczalne 3 błędy.</p>	0-1